03/04/2022

Κομοτηνή: Μνημόσυνο των θυμάτων της γενοκτονίας του Θρακικού Ελληνισμού

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαρωνείας και Κομοτηνής

Στον Ιερό Ενοριακό Ναό Αγίας Βαρβάρας Κομοτηνής ιερούργησε σήμερα το πρωί, Κυριακή, 3 Απριλίου, Δ΄ των Νηστειών, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής και χοροστάτησε στην επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως των ψυχών πάντων των υπό των Βουλγάρων και των Νεοτούρκων αναιρεθέντων πατέρων και αδελφών ημών Θρακών, κατά την Γενοκτονία του Θρακικού Ελληνισμού.

ΧΡΙΣΤΙΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΝ ΧΟΡΩΔΙΝ
ΚΛΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ομίλησε δε, ο Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Δ. Π. Θ. και Δικηγόρος Ροδόπης κ. Χρήστος Μορφακίδης, με θέμα: «Θρακικός Ελληνισμός».

Εν συνεχεία, παρουσία τοπικών αρχών, συλλόγων και πλήθους πιστών, ο Σεβασμιώτατος ανέπεμψε επιμνημόσυνη δέηση έμπροσθεν του μνημείου των θυμάτων των διωγμών του Θρακικού Ελληνισμού, το οποίο ευρίσκεται στον αύλειον χώρο του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίας Βαρβάρας Κομοτηνής.

[Πατήστε ΕΔΩ για περισσότερες φωτογραφίες]

Η ομιλία του κ. Μορφακίδη

Εἰς τὸ Μνημόσυνον τοῦ Θρακικοῦ ῾Ελληνισμοῦ

Μνήμη Γενοκτονίας τοῦ Θρακικοῦ῾Ελληνισμοῦ

῾Ιερός Ναός ῾Αγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς

Κυριακή Δ΄ τῶν Νηστειῶν

τοῦ σωτηρίου ἔτους 2022

Μνήμη του Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου

Σεβασμιότατε ποιμενάρχα της θεοσώστου επαρχίας μας, σεβαστοί πατέρες κι αδελφοί,

Τιμώντας σήμερα την μνήμη του συγγραφέως της «Κλίμακος», του Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου, η τοπική μας Εκκλησία καταθέτει στεφάνι μνήμης κι ευγνωμοσύνης και στους Θρακιώτες Έλληνες, θύματα του μεθοδευμένου διωγμού που συντελέσθηκε στον τόπο της προαιώνιας θρακικής πατρίδας, έναν αιώνα και λίγα χρόνια πριν από τούτη την ώρα.

Παράξενο, αλήθεια. Συλλογιέσαι πως είμαστε παιδιά όσων μέσα στους περασμένους αιώνες βάστηξαν την πίστη τους στον Χριστό. Εκείνων που υπέμειναν μέχρι το τέλος, που δεν υποτάχθηκαν στην πίεση για να αρνηθούν Αυτόν που την περασμένη Κυριακή μας κάλεσε και κάθε στιγμή μας καλεί: «Ὅστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού, και ακολουθείτω μοι».

Κλυδωνιζόμενοι μέσα στους ανέμους του δικού μας καιρού στρέφουμε σήμερα το βλέμμα της ψυχής μας στην μαρτυρία και στο μαρτύριο των προγόνων μας στην θρακική γη. Τους βλέπουμε να σηκώνουν τον σταυρό τους στον πρώτο διωγμό, το Πάσχα του 1914, ύστερα κείνο το καλοκαίρι στην σφαγή της Κεσσάνης, στο Σαμακόβι, στην Αρκαδιούπολη, στην αγιοτόκο την Σηλυβρία, στις Σαράντα Εκκλησιές, στο Καβακλί και στις Καρυές.

Τα παιδιά και τα εγγόνια τους γράφουμε ακόμα, διαβάζουμε την ιστορία τους. Πασχίζουμε να διδαχθούμε απ’ την ζωή τους, απ’ την χαρά κι από τα βάσανά τους, σαν βρίσκουμε λίγην ησυχία σε κάποιο καμαράκι κρυμμένο, φυλαγμένο από τον θόρυβο του κόσμου του σημερινού.

Για τους Θρακιώτες που μαρτύρησαν κείνη την άνοιξη του 1914 και στα χρόνια

που ακολούθησαν, ως τα 1919, για τους διωγμένους, τους ατιμασμένους, τους ταλαιπωρημένους άνδρες, τις γυναίκες, τους γέρους και τα παιδιά, ο δρόμος του Σταυρού, που τον προσκυνήσαμε υψωμένο όλη την εβδομάδα από την περασμένη Κυριακή, τελειώνει στην Ανάστασι.

Ξεριζώθηκαν οι Έλληνες, οι Ρωμηοί, από τα θρακιώτικα χωριά κι από την Αδριανούπολι, από τη Μήδεια, τις Σαράντα Εκκλησιές, την Βιζύη, την Ηράκλεια, την Αίνο, τα Μάλγαρα και την Καλλίπολη. Ξεριζώθηκαν μια πρώτη φορά, μέσα σε κύματα απερίγραπτης βίας για να επιστρέψουν στα μέρη τους στα 1919 και 1920 μαζί με την Ελλάδα που ασταμάτητη προέλαυνε από τα 1912 κι έπειτα, γράφοντας το κρυμμένο από το νου των Νεοελλήνων έπος του ΄12, κείνο το δεύτερο ΄21, που λευτέρωσε την Ήπειρο, την Μακεδονία και την Θράκη κι’ ύψωσε την γαλανόλευκη στον Βόσπορο.

Παραχώρησε, όμως, ο Κύριος και σαν αποφάσισαν οι έμποροι των εθνών την εκκένωση της Θράκης από όλους τους Ρωμηούς, από λίγο έξω από την Πόλι μέχρι τον Έβρο ποταμό, οι παππούδες μας έλαβαν ξανά τον δρόμο της προσφυγιάς. Δεύτερος ξεριζωμός, πιο διαρκής. Μα ο άνθρωπος που έχει ρίζα τον Χριστό, και ξεριζωμένος, μεταφυτεύεται, και το δέντρο της πίστης του ξαναβλαστάνει και βγάζει καρπούς, αψηφώντας τους ανέμους της ιστορίας που φυσούν για να σαρώσουν τελικά μόνον όσους λησμόνησαν την ρίζα τους. Εφέτος, συμπληρώνουν χρόνοι εκατό από κείνον τον λασπωμένο Οκτώβρη του 1922 που ο παππούς ο Νικόλας φόρτωνε απ’ το χωριό του, την σαραντακκλησιώτικη Πέτρα, την οικογένεια, τα εικονίσματα και τις ελπίδες τους πάνω σ’ ένα κάρο για να φθάσουν δώθε από τον Έβρο και να εύχονται από εδώ στους υπόλοιπους χρόνους της ζωής τους, σε κάθε γιορτή: «άντε και καλήν πατρίδα».

Τι είναι εκατό χρόνια εμπρός στα μάτια του Θεού; «Ότι χίλια έτη εν οφθαλμοίς σου, Κύριε, ως ημέρα η εχθές, ήτις διήλθε, και φυλακή εν νυκτί».

Στο κόσμο και τον καιρό το δικό μας, ο τελάλης της αγοράς σε ξεκουφαίνει, όχι απ’ τον δρόμο, μα μέσα στα ίδια τα σπίτια των ανθρώπων και των οικογενειών που όμως λίγο-λίγο καταλαβαίνουν πια πως είναι ανάγκη να φυλάξουν την καρδιά τους και την καρδιά των παιδιών τους από την ταραχή που μεθοδεύεται πίσω από τις τηλεοθόνες.

Λίγο-λίγο ξαναμαθαίνουμε για την φύλαξη των αισθήσεων, για την νήψι, ως σκαλοπάτι για να κινηθεί η ψυχή προς το Φώς του Χριστού που τους πάντες και τα πάντα φωτίζει. Όπως μας δίδαξε ο Άγιος που σήμερα τιμούμε, όπως μας διδάσκει η βιοτή των απλών Θρακιωτών προγόνων.

Προλάβαμε να γνωρίσουμε τους παππούδες μας και την σοφία τους, τους είδαμε να χαμηλώνουν τα μάτια μπροστά στο σφάλμα του αδελφού, προσευχόμενοι, να αρνούνται να κοιτάξουν με απληστία προς το θέαμα που δεν ωφελεί, που δεν οικοδομεί την ψυχή, ώστε να κρατήσουν απότιστα τα πάθη που φωλιάζουν στην ψυχή. Κι έτσι ετράνεψαν – όχι τα πάθη, αλλά – η ψυχή τους, που έμεινε όρθια κι ακλόνητη μέσα στις θύελλες του δικού τους καιρού.

«Μακάριος ανήρ, ος ουκ επορεύθη εν βουλή ασεβών».

Συγχωρέσετε με, πατέρα μας, πατέρες κι αδελφοί. Θαρρώ πως σε τούτο το μνημόσυνο δεν είναι η ώρα για εξέταση άλλη μια φορά γεγονότων κι ημερομηνιών. Το μνημόσυνο των διωγμένων προγόνων του θρακικού Ελληνισμού θα τελεστεί σε λίγο εδώ, κατά την τάξη που έχει ορίσει η Εκκλησία μας. Θα αναπέμψαμε στον ουρανό το «έτι δεόμεθα υπέρ αναπαύσεως των ψυχών…».

Φωνή ικεσίας ζώσα, υπέρ των κεκοιμημένων. Τα ονόματά τους μνημονεύονται ακαταπαύστως μέσα στην λειτουργική του χρόνου την ροή. Ο χρόνος λειτουργούμενος αγιάζεται. Για το παρελθόν, με την μετάνοια, για το παρόν, με την πράξη, για το μέλλον, με την ελπίδα.

Στρέφουμε σήμερα το βλέμμα μας προς τους προγόνους και προς το μαρτύριό τους στην γη της Θράκης, το φυσικό περίχωρο της Βασιλίδος, για να τους ευχαριστήσουμε και για να στρέψουμε έπειτα το βλέμμα προς τα μέσα, καθώς βαπτισθήκαμε κι εμείς, όπως κι εκείνοι, εις το όνομα της Αγίας Τριάδος.

Πέσαμε, όμως, και διώξαμε την χάρι. Η αμαρτία μάς χώρισε, ωσάν τείχος από τον Χριστό. Φωνάζεις «Κύριε Ιησού Χριστέ…», η πόρτα κλειστή. Η έγνοιά Του, όμως για το πλάσμα Του δεν σταματά: Λίγα μόλις χρόνια έπειτα από το μαρτύριο και τον ξεριζωμό όλης, σχεδόν, της Ρωμηοσύνης της Ανατολής, ο Κύριος εξέλεξε ένα παιδάκι που πρόλαβε να γεννηθεί στα Άγια εκείνα Χώματα, στον δρόμο της Ανατολής, πέρα από την Θράκη και την Πόλι, στην Αγιοτόκο Καππαδοκία. Αφού δέχθηκε στην καρδιά του της ενθέου αγάπης το πυρ, έγινε παράκλησι για όλους μας, με τις νουθεσίες των θείων λόγων, με την θαυματουργία των προσευχών του.

Και μας αποκαλύπτει ο Άγιος Παΐσιος και η χορεία των Αγίων των συγκαιρινών μας τον δρόμο για την λύση του δράματος: Με την μετάνοια και με την εξομολόγησι πέφτει η αμαρτία. Πέφτει ο τοίχος. Συμφιλιώνεται ο άνθρωπος με τον Θεό.

Κι ανοίγουν της ψυχής τα μάτια. Και φανερώνεται στον Θρακιώτη, στον Έλληνα, στον Ρωμηό τον σημερινό πως ο τόπος αυτός δέχθηκε τα αγιασμένα βήματα του Αποστόλου Παύλου στα χώματα της Σαμοθράκης, πρόσφερε στην Βιζύη ταπεινή

καταφυγή στην εξορία του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, γέννησε στο Διδυμότειχο τον Άγιο Βασιλέα, τον Ιωάννη τον Βατάτζη, στους Επιβάτες την Αγία Παρασκευή την Επιβατηνή, στην Σηλυβρία τον Άγιο Νεκτάριο. Είδε να βηματίζει στο Παπίκιον όρος ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, στην Παναγία του την Φανερωμένη ο Άγιος Παΐσιος. Ποτίσθηκε με τον ιδρώτα και με το αίμα των μαρτύρων του διωγμού του Θρακικού Ελληνισμού, στα 1914-1919, κείνων που σήμερα, από μια γωνιά γης θρακικής τιμούμε και τους ευχαριστούμε με ευγνωμοσύνη βαθιά που δεν αρνήθηκαν, αλλά φύλαξαν ακέραια την πίστη. Που στην προσφυγιά τους πήραν μαζί τους κειμήλιο κι εφόδιο, μερικές φορές μοναδικό, τα άγια εικονίσματα του χωριού τους.

Αποκαλύπτεται στα έκπληκτα μάτια της ψυχής πως ο τόπος αυτός έχει θησαυρισμένη δύναμη πνευματική για μας, μα και υπέρ του κόσμου όλου. Έχει άρωμα ευλάβειας που αρκεί να ξεμακρύνει κανείς λιγάκι από την επήρεια των εγκοσμίων για να το αισθανθεί. Σαν σβήνει από μέσα κι από έξω κάθε απόηχος του κόσμου, ακούν οι ψυχές των ευλαβών τον ήχον του ουρανού και την ηχώ του Βυζαντίου, της Ρωμανίας, καθώς μας έρχεται, ωσάν και τότε, από την αύραν του Βοσπόρου και της Προποντίδος.

Είναι παιδιά πολλών ανθρώπων τα λόγια μας, θα πει ο ποιητής. Για να ατενίσουμε καθαρότερα την Θράκη μας, τους πρόγονούς μας, την Ορθοδοξία μας την ώρα τούτη, ας αντλήσουμε από το χρυσό στόμα ενός ταπεινού αγιορείτη που αναχώρησε για τα ουράνια σκηνώματα πριν από λίγες ημέρες. Μας γράφει ο πατήρ Λουκάς: «*Όπως τα αγιορείτικο μοναστήρια έχουν εις το κέντρον του χώρου τους τον Ιερόν Ναόν προς τον οποίον είναι προσανατολισμένος ο νυχθήμερος βίος των μοναζόντων, ομοίως και η τετραπέρατος εκείνη αυτοκρατορία του Βυζαντίου έχει την αίσθησιν ότι εις το κέντρον της εκεί εις την Επτάλοφον, η Αγία Σοφία, το Μέγα Μοναστήρι ιερουργεί την σωτηρίαν του κόσμου.*

Κάθε εκκλησάκι, κάθε ιερός ναός, κάθε μοναστήρι, υπάγονται όχι τόσον εις την γην, όσον εις τον ουρανόν, εις το απέραντον σύμπαν. Άπαξ και εκτίσθησαν και ελειτούργησαν με την χάριν του Θεού την άχρονον, η Λειτουργία τους μένει εις το πενυματικόν στερέωμα διαχρονίως.

Τα θεία, τα αιώνια δεν χάνονται. Και μετά τον χαμόν τους υπάρχουν «εν ετέρα μορφή». Τα φέρομεν επάνω μας και μέσα μας. Τα φορούμεν εις την μνήμην μας. Τα ζεσταίνει η καρδία μας».

Άγιε πατέρα μας, άγιοι πατέρες, αδελφοί. Στην αρχή του Απριλίου, την ώρα που η φύσις βρίσκει «την καλή και την γλυκειά της ώρα», συνερχόμαστε εδώ, μετά από την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας, που είναι το φανέρωμα του Παραδείσου στην

ζωή μας, και τιμούμε την μνήμη των Θρακιωτών προγόνων μας που διώχθηκαν και μαρτύρησαν στις αιώνιες θρακικές εστίες. Ο Κύριός μας, το έαρ το γλυκύ, ο οποίος κινεί τις χορδές της ιστορίας, επέλεξε την ίδια εποχή για την Σταύρωση και την Ανάστασί Του. Κι είδαμε την Ανάστασι του Γένους το ’21 να γίνεται κι εκείνη την ίδια εποχή. Και τον τελευταίο τον ξεσηκωμό Του είδαμε, στην Κύπρο την μαρτυρική, στην Ελλάδα του Νότου, πάλι μιαν άνοιξη να ξεκινά, σαν την ημέρα την προχθεσινή. Σταυρός κι Ανάσταση.

Κλείνω με τα λόγια του νεαρού παπα-Ηλία που προχθές αποτίοντας φόρον τιμής στους ήρωες του αγώνα για την ελευθερία στην δική του την ιδιαίτερη ρωμαίικη πατρίδα, καθώς κάμουμε κι εμείς σήμερα, είπε: «Μ*ας μένει τέτοια μέρα να στεκόμαστε μπροστά στον γλυκύτατον Θεόν μας και να ακούμε να κυματίζει στην καρδιά μας η γαλανόλευκη που θέλει να μας πει πως «ο άνθρωπος είναι πιο τρανός από την καθημερινή την έννοιαν του. Ο άνθρωπος τραβάει όλο πιο πέρα από την σκλαβιά του. Από σκλαβιά σε σκλαβιά, από ξεσκλάβωμα σε ξεσκλάβωμα. Από το ξεσκλάβωμα της πατρίδας, στο ξεσκλάβωμα του κόσμου…Ώσπου να κλάψει μια νύχτα από αγάπη για όλον τον κόσμο. Ότι* ***το αληθινό μπόι του ανθρώπου μετριέται πάντα με το μέτρο της λευτεριάς****. Τίποτ’ άλλο».*

Και κάτι ακόμα. Ας μην ξεχάσω αυτό που ξεχνάμε όλοι: Την ευχαριστία. Ήρωες, ηρωομάρτυρες. Γνωστοί και άγνωστοι. Κι εσείς, οι πιο αδικημένοι που φυλάξατε όλην την δόξαν σας για τις λίγες καρδιές που θα σας γνωρίσουν. Αγωνιστές. Άνδρες, γυναίκες, παιδιά της Κύπρου του 55-59 – και των αγώνων των Θρακών στα 1914-1919 και μέσα στους αιώνες – *σας ευχαριστώ, σας ευχαριστούμε. Ο καλός Θεός να σώσει όλους και η γαλανόλευκη να κυματίζει χωρίς μίσος στις καρδιές μας. Αμήν».*

Χρῆστος Κ. Μορφακίδης